

УДК 378.011.3-057.175:811.112.2

РСЗНІК В.Г., старший викладач

Білоцерківський національний аграрний університет

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ОРГАНІЗАЦІЇ АВТОНОМНОГО НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

У межах компетентнісного підходу розвиток готовності студентів до автономного навчання відіграє значну роль у професійній підготовці майбутніх філологів. Успіх підготовки фахівців залежить від багатьох факторів. Рівень інтелектуальних запитів студентів зростає і водночас з'являються нові технології навчання, з якими має бути обізнаний кожний майбутній фахівець. Більшість студентів не володіють необхідними навчальними стратегіями для вивчення іноземної мови як це передбачається навчальною автономією.

В процесі впровадження кредитно-трансферної системи навчання у ВНЗ, значна частина навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання студентами. Тому основним завданням викладача у вищій школі стає не репродуктивне викладання набору готових знань, а організація активної самостійної роботи студентів.

На підставі аналізу літературних джерел (О. Б. Бігич, Т. Ю. Тамбовкіна, О. Б. Тарнопольський, D. Little, A. Scharle, A. Wenden) визначено, що навчальна автономія є особливим феноменом, що характеризується особистісною внутрішньою незалежністю студентів, готовністю і здатністю самостійно приймати рішення під час виконання продуктивної навчальної діяльності, планувати, оцінювати, корегувати, удосконалювати й нести відповідальність за її результати в контексті професійного становлення.

Викладачі іноземних мов повинні прагнути під час занять пробудити у своїх студентів-філологів якомога більший інтерес до іноземних мов та підвищити їхню мотивацію до навчання. Від студентів очікують, що вони не тільки на заняттях, а й поза аудиторією будуть самостійно поглиблювати свої знання. При цьому викладачі й студенти повинні розуміти, що «навчання вчитися» відіграє тут вирішальну роль. Головні принципи автономного навчання сприяють ефективному вивченню іноземних мов та активізації й полегшенню цього процесу. Тому, з одного боку, формування вмінь та навичок автономного навчання у майбутніх філологів має бути невід'ємною частиною їхнього навчального процесу, а з іншого – потрібно належним чином організувати педагогічний супровід автономного навчання. У зв'язку зі зміною ролі викладача в контексті автономного навчання виникає поняття «педагогічний супровід». Це поняття розкрито в працях таких дослідників, як: Т. Анохіна, Г. Беспалова, А. Бойко; О. Газман, С. Генкал, Б. Год, Є. Ісакова, Д. Лазаренко та ін. На думку Г. Беспалової, «педагогічний супровід – це динамічний процес усе більшої передачі відповідальності за реалізацію самоосвіти від учителя учневі. Міра відповідальності і вчителя, і учня може бути різною на різних етапах і зумовлюватися конкретикою сформованої ситуації й індивідуальними особливостями учня, насамперед, рівнем його готовності до самоосвіти...».

Для з'ясування особливостей педагогічного супроводу автономного навчання потрібно розмежувати поняття «автономне навчання» й «самостійне навчання».

Оскільки нас цікавить педагогічний супровід автономного навчання, то особливу увагу привертає один із видів гуманітарного педагогічного супроводу, а саме тьюторський супровід учнів.

Важливим вважаємо твердження А. Бойко про те, що «тьютор у вищій школі покликаний усебічно знати студента і не лише його особистісні якості, а й специфіку емоційної й інтелектуальної сфери, його родину, побут, матеріальне становище, на основі чого включати студентів у різні види діяльності за інтересами, самостійної роботи, такі, як проектна, дослідницька, організаційна, художня, самодіяльна тощо, виконувати наукові роботи, брати участь у наукових дискусіях (організовуємо дискусійні майданчики), конкурсах, що сприяють критичному розумінню ними своїх досягнень, усвідомленню невирішених проблем, постійному випробовуванню в індивідуальній діяльності, її рефлексії, формулюванню власних завдань і корекції своїх дій...». Основними функціями тьюторства А. Бойко вважає такі: «1) організаційне керівництво навчально-пізнавальною діяльністю студента чи учня; 2) визначення його можливостей та інтересів; 3) рекомендації в особистісному становленні, організації самовиховання, формуванні системи цінностей, способу життя, визначенні особистісних перспектив; 4) надання допомоги в правильному й ефективному використанні науково-методичного супроводу з певної навчальної дисципліни; 5) організація самостійної роботи; 6) забезпечення вирівнювання знань студентів і учнів; 7) обґрунтування засобів і допомога в досягненні високого рейтингу підопічного; 8) забезпечення інформацією й обміну між суб'єктами додатковою літературою».

Для досягнення ефективності педагогічного супроводу процесу автономного навчання необхідно вміти розрізняти навчальний тип студента та правильно розподіляти стратегії навчання.